

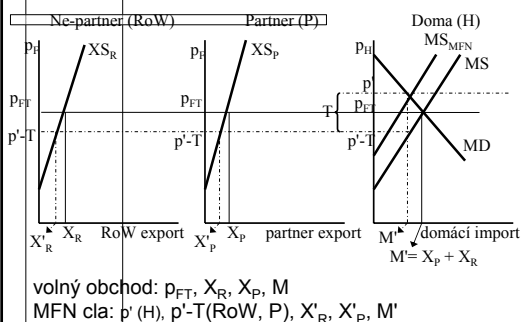
5. Preferenční diskriminace

PTA (Preferential Trade Arrangement)

- diskriminační liberalizace obchodu
 - překážky obchodu odstraňovány pouze určitým zemím
- diskriminační protekcionismus
 - překážky obchodu uvalovány s výjimkou určitých zemí

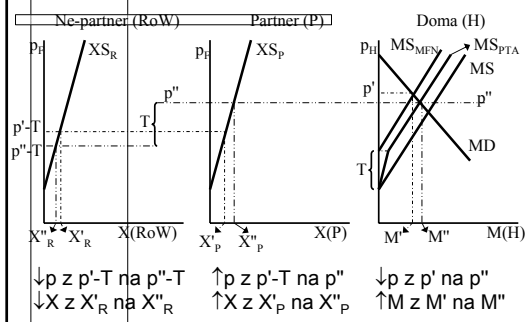
2

PTA diagram, MFN cla

3

PTA diagram, z MFN na PTA cla

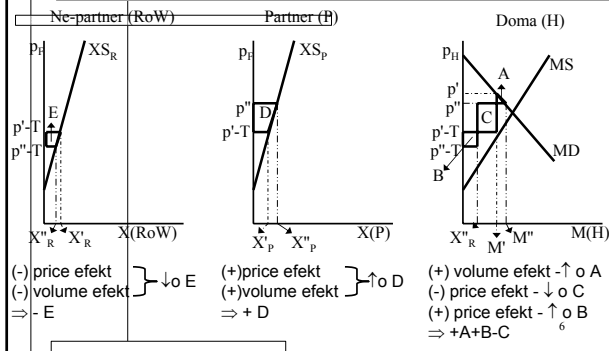
4

Efekty tvorby obchodu a přesunu obchodu

- Tvorba obchodu (trade creation)
 - růst importu z M' na M''
 - \uparrow množství nakupovaného za nižší MC (P) oproti vyšším MC (H) $\Rightarrow \uparrow$ bohatství
- Přesun obchodu (trade diversion / supply switching)
 - pokles exportu u RoW z X'_R na X''_R ($\uparrow X$ (P) na úkor $\downarrow X$ (RoW))
 - \uparrow množství nakupovaného za vyšší MC (P) oproti nižším MC (RoW) $\Rightarrow \downarrow$ bohatství

5

Analýza bohatství - PTA

6

Analýza celní unie (CU)

- FTA uvnitř zóny
- společný vnější celní sazebník
- předpoklady analýzy
 - země H, P tvoří CU
 - země RoW stojí vně
 - původně H, P, RoW MFN cla na všechny importy

7

Analýza bohatství - CU

import trh: beze změn
export trh: $-E(P)-E(H)$

import trh: $+A+B-C$
export trh: $+D$

import trh: $+A+B-C$
export trh: $+D$

8

Analýza bohatství - CU

ztráta C_1 (zb.1) = zisk D_1 (zb.2)

9

Efekty CU

- CU je pro H zemi přínosnější než jednostranné snížení cel pro partnera
 - $+A+B-C$ (jednostranné snížení cel)
 - $+A+B+D_2-C_2$ (CU)
- CU je pro RoW zemi horší než jednostranné snížení cel H země pro P zemi
 - $-E$ (jednostranného snížení cel)
 - $-E-E$ (CU)

10

Sekundární efekty CU

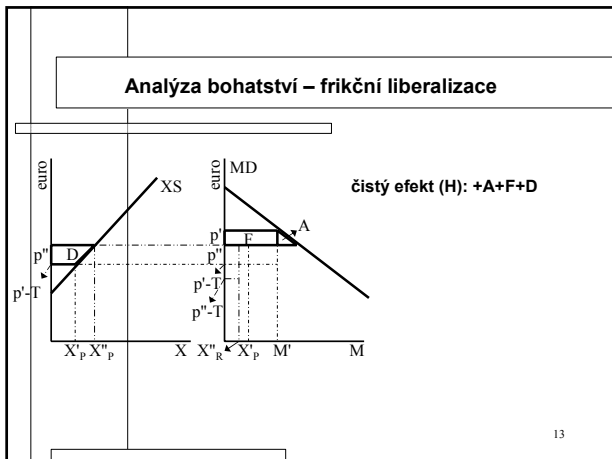
- RoW bylo donuceno k $\downarrow X$
- M zůstalo beze změn
- ⇒ Krátké období: obchodní deficit
- je pravděpodobná depreciace měny
 - $\downarrow p X$
 - $\uparrow p M$
 - ⇒ dlouhé období: bilance obchodu se vyrovná

11

Frickní liberalizace

- cenový efekt a efekt objemu (price + volume effect)
 - analogické preferenční liberalizaci
 - celkově oba efekty vždy pozitivní
- efekty bohatství
 - analogické preferenční liberalizaci
 - navíc není přítomna ztráta celního výnosu

12

- ### CU x FTA
- 1957 se země v Římské smlouvě zavázaly k vytvoření CU (v rámci EEC)
 - 1960 se jiné země zavázaly k vytvoření FTA (v rámci EFTA)

- ### Přesun obchodu
- cla mezi zeměmi navzájem odstraněna
 - cla vůči třetím zemím různá
 - ⇒ celní spekulace (dovážet přes země s nejnižšími cly) = trade deflection
 - způsoby eliminace celních spekulací
 - ⇒ vytvoření CU
 - ⇒ rules of origin

- ### Pravidla původu (Rules of origin)
- pravidla bezcelního obchodu v rámci FTA
 - bez cla se obchodují výrobky vyrobeny na území FTA
 - problémem je určení místa výroby (např. počítač ve Švýcarsku sestaven z asijských komponent)
 - zboží je klasifikováno a podle ní se pak obchoduje s nebo bez cel
 - problémem je obcházení klasifikací (např. monitory podléhají clům, v sestavě jsou již kancelářskou technikou a exportují se bezcelně)

- ### Problémy pravidel původu
- dodatečný náklad
 - zboží se upravuje (přebaly, sestavy), aby bylo v bezcelní kategorii
 - někdy náklady tak vysoké, že firmy raději platí cla i u domovských výrobků
 - skrytý protekcionismus
 - v podmínkách často zohledňování největší hráči a to tak, aby v kategorii bezcelní byli jediní

- ### Problémy CU
- nutný určitý stupeň politické integrace
 - problém vytvoření společného celního sazebníku
 - velká zemědělská cla (Francie – ochrana zemědělců, UK – vysoké ceny potravin)
- ⇒ většina obchodních uskupení setrvává v režimu FTA

Pravidla WTO

- nediskriminace v obchodní politice
 - cla uvalována v režimu MFN
- výjimky pro FTA a CU
 - cla musí být mezi členskými zeměmi odstraněna aspoň u 80% obchodu
 - odstranění cel musí být do 10ti let
 - cla společného sazebníku nesmí být obecně větší než před jeho zavedením

19